

● مأموریت

در بیانیه مأموریت، آستان قدس رضوی نهادی است که به اجرای کامل نیات واقفان و گسترش بهینه موقوفات می پردازد. منظور از نیات واقفان، شیوه و چگونگی بهره گیری از موقوفه و مصرف عواید آن است که در وقف نامه درج شده است و اجرای کامل نیات واقفان به معنای اجرا و تحقق مفاد وقف نامه یا نزدیک ترین امر امکان پذیر به مفاد وقف نامه با توجه به شرایط می باشد.

● چشم انداز

بر اساس سند چشم انداز، آستان قدس رضوی الگوی پیشرو در اقتصاد مبتنی بر وقف و نذر خواهد بود. منظور از اقتصاد مبتنی بر وقف و نذر، مدیریت اثر بخش و کارای سرمایه ها، دارایی ها و منابع ناشی از وقف برای کسب سود در جهت نیات واقفان و اهداف عالیه دستگاه قدسی رضوی با اولویت منافع عمومی در چارچوب اخلاق حرفه ای می باشد.

● ارزش های بنیادین

در بندهم این سند نسبت به پایبندی به حقوق واقفان تأکید شده است. بند ۷: مسئولیت پذیری و پایبندی به حقوق واقفان و ناذران؛ پایبندی به اصول، قواعد و ضوابط سازمانی، حفظ حقوق زائران، مردم، همکاران و سازمان و امتداری و پایبندی به حقوق واقفان و ناذران

● اهداف کلان

در اهداف کلان آستان قدس رضوی دو موضوع افزایش بهره وری در حوزه وقف و توجه به اجرای نیات واقفان مورد توجه می باشد. بند ۹: افزایش بهره وری حوزه وقف و نذر و ایجاد تعادل میان منابع و مصارف آن در چارچوب نیات واقفان و ناذران

● سیاست های عمومی

در بند چهارم این سند صیانت از موقوفات، بهره وری موقوفات و پایبندی به نیات واقفان مورد تأکید قرار گرفته است. بند ۴: صیانت، افزایش بهره وری و توسعه نذورات، موقوفات و دارایی های حاصل از آنها و بهره برداری بهینه از دارایی ها، از جمله املاک و اراضی، گنجینه های هنری و تاریخی و میراث فرهنگی رضوی با پایبندی تام به نیات واقفان و ناذران مفهوم صیانت، به نگهداری و حراست اشاره دارد که هم در ابعاد مادی ناظر به موقوفات و دارایی های فیزیکی و هم در ابعاد معنوی مشتمل بر دارایی های نامشهود و حقوق معنوی صورت می گیرد.

● سیاست های بنیاد بهره وری موقوفات

صیانت، بهره وری و ایجاد ارزش افزوده در موقوفات با هدف تأمین منابع پایدار برای نگهداری و توسعه حرم مطهر رضوی و انجام برنامه های معنوی و معرفتی در این بارگاه مقدس و خدمت رسانی به زائران و نیازمندان جامعه هدف، شاکله فعالیت های اقتصادی آستان قدس رضوی را تشکیل می دهد و از آنجایی که بنیاد بهره وری موقوفات، مسئولیت اصلی در حوزه صیانت، بهره وری و توسعه موقوفات را بر عهده دارد، بخش قابل توجهی از سیاست های این مجموعه مرتبط با موضوع وقف می باشد. در مجموع موضوعات مرتبط با وقف در سیاست های بنیاد بهره وری موقوفات، ذیل هفت اصل قرار گرفته و در این بخش با جزئیات ذکر شده است. در اصل ۲۳ که شأن و جایگاه آستان قدس رضوی مورد توجه می باشد، به اجرای کامل نیات واقفان و رعایت ملاحظات مربوطه تأکید شده است.

۱-۲۳: رعایت تمامی ملاحظات اخلاقی، شرعی و فقهی، به ویژه در حوزه

وقف و شئون انتساب واحدهای اقتصادی به آستان قدس رضوی، در کلیه مراحل تدوین اهداف، تعیین راهبردهای اصلی و خط مشی ها، به کارگیری روش ها و ابزارها، فرایندهای عملیاتی و خروجی عملیات

با توجه به اینکه موقوفات، در کشور ما، حجم عظیمی از منابع را به خود اختصاص می دهند لذا ضمن رعایت نیات واقفان، موقوفات باید از سوددهی یا درآمدزایی مناسبی برخوردار باشند. یکی از الزامات مهم این امر، اداره روزآمد و علمی دارایی های وقف شده و استفاده بهینه از ظرفیت های بالقوه، در جهت تأمین اهداف اقتصادی، در کنار اهداف دینی و اجتماعی است. از این رو در اصل ۲۴ و سیاست های ذیل آن، افزایش بهره وری موقوفات شامل افزایش درآمد ها، کاهش هزینه ها، طراحی نظام تأمین مالی و... مورد توجه قرار گرفته است.

۲۴-۱: افزایش درآمد و ارزش سرمایه مشهود و نامشهود موقوفات با اعمال مدیریت صحیح، کارآمد، بهینه و بهره وری در سرمایه گذاری ها، هزینه ها و تأمین منابع واحدهای اقتصادی

۲۴-۲: طراحی نظام جامع و یکپارچه تأمین مالی با هدف افزایش بهره وری سرمایه گذاری ها و جذب سرمایه های خارج از آستان قدس رضوی با اولویت ساز و کارهای تأمین مالی جمعی و مشارکت پذیر (از جمله صندوق زمین و ساختمان، بازار سرمایه و اوراق وقف) و جذب سرمایه گذاری خارجی ۲۴-۱۷: شناسایی دارایی های حاصل از موقوفات خاص و عام (تعیین منشاء دارایی) و توجه به نیات واقفان در بهره برداری از آن ها و صیانت از موقوفات در فروش دارایی ها

۲۴-۲۰: بهره گیری از توان خادمین و خادمیاران به منظور کاهش هزینه های اجرایی در حفاظت و نگهداری موقوفات

حراست از موقوفات، رعایت غبطه وقف، تملک دارایی های وقفی و استیفای حقوق موقوفات، امر جاری و وظیفه ذاتی آستان قدس رضوی است. از سوی دیگر، صیانت از موقوفات، مستلزم فعالیت های مستمر حقوقی و حتی تأثیر گذاری در فضای قانونی مرتبط با وقف می باشد. از این رو در اصل ۲۵، موضوعات مرتبط با صیانت از موقوفات و استیفای حقوق موقوفات مورد تأکید قرار گرفته است و یکی از اقدامات مهم پیش بینی شده، پیاده سازی نظام مدیریت و حسابداری دارایی های موقوفاتی در آستان قدس رضوی می باشد.

۲۵-۱: صیانت و نگهداری از موقوفات، رعایت غبطه وقف و پایبندی به نیات واقفان و نظارت و کنترل دقیق بر آن از طریق پیاده سازی نظام مدیریت و حسابداری دارایی های موقوفاتی

۲۵-۲: ایجاد و تقویت ظرفیت ساز و کارهای لازم برای دفاع، ایفا و استیفای حقوق موقوفات و ارکان وقف، به بهره گیری از تمامی فرصت ها و امکانات مبتنی بر ابعاد فقهی و شرعی

۲۵-۵: تدوین ساز و کارهای تعاملی (از جمله کمیته توافق) و حقوقی برای حل مسأله متصرفان اراضی موقوفه متناسب با نوع تصرف (اصلاحات ارضی، مازاد، شهری، کشاورزی و...)

املاک و اراضی مهم ترین دارایی آستان قدس رضوی بوده که مدیریت بهینه و افزایش بهره وری آن ها، وظیفه ذاتی و تکلیف شرعی این آستان مقدس است. بر این اساس، ارائه خدمات پایدار به زائران و مجاوران وابسته به استحصال درآمد پایدار، منطبق با نیات واقفان است که سهم عمده آن می بایست با اتکاء به این دارایی ها تحقق یابد. از این رو در سیاست های ذیل اصل ۲۶ دستیابی به درآمدهای پایدار و مدیریت بهینه در حوزه املاک و اراضی مورد تأکید می باشد.

۲۶-۲: ساماندهی و تسریع اخذ اسناد مالکیت موقوفات و رقبات با اولویت